

Asiantuntijakuuleminen HE 218/2024 vp - hallituksen esitys laiksi kiinteään omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta

Maa- ja metsätalousvaliokunta 27.3.2025

Esa Pynnönen

Ympäristöneuvos

Ympäristöministeriö

Esityksen vaikuttavimmat muutosajurit ja vaikutukset luonnonsuojelussa

- Korvausperusteen muuttaminen käyvän hinnan mukaisesta korvauksesta markkina-arvoon perustuvaan korvaukseen
- Korvauksen korottaminen 25 prosentilla
- Edellisten yhteisvaikutus
- Korottaa kaikkia luonnonsuojelulain nojalla valtion korvausvelvollisuuden piiriin kuuluvia korvauksia (Lsl 111 §) arviolta 25-50%
 - Euromääräisesti muutoksen on arvioitu olevan 5 Me / vuodessa

Luonnonsuojelun hankinta- ja korvausmenot (351063)

- Käyttösuunnitelmalla (2025) momentin määräraha (39,38 Me) jakaantuu seuraavasti:
 - **Luonnonsuojelulain mukaiset korvaukset 8 Me**
 - METSO-ohjelma: 20,88 Me
 - Helmi-ohjelman soidensuojelu: 5,5 Me
 - Rauhoitettujen eläinten aiheuttamat vahingot: 5 Me
 - Toteutuma luonnonsuojelulain mukaisiin korvauksiin vuosina 2020-2024 vaihdellut 4-10 Me välillä
 - Luonnonsuojelusta aiheutuvat korvaukset on määritetty sekä lakisääteisissä että vapaaehtoisissa korvauksissa lunastuslain periaattein
 - Esitetty muutos voi aiheuttaa tarpeen korvausperusteen eriyttämiseen
 - Samalla määrärahasolla jousto haettava momentin sisällä vapaaehtoisen luonnonsuojelun suoritemäärää pienentämällä

Asiassa huomioitavaa

- Vuosittaisten euromääräisten vaikutusten arvioinnin epävarmuudet
 - Natura 2000 -verkoston luonne: suojeluperusteiden kehittyminen ja muuttuminen ajassa
 - Tehtyjen rajauspäätösten vaikutus sekä Lsl:n mukaisten lunastuskorvausmekanismien (korvausvelvollisuuden laukeaminen ja oikeus vaatia lunastusta) ajallinen kohdentuminen
 - Ennallistamisasetus ja kansallinen ennallistamissuunnitelma: toteutuksen käytännön toimien sisältö ja vaikutukset ei vielä tiedossa
 - Aluehallintouudistus: luonnonsuojelun tekemisen jakaantuminen lupa- ja valvontaviraston sekä elinvoimakeskusten kesken

Esityksen vaikutukset rakennussuojeluun

- Esityksen vaikutukset rakennussuojeluun samansuuntaisia kuin vaikutukset luonnonsuojeluun.
- Korvausperusteen muutos ja 25 % kiinteä korotus vaikuttaisivat rakennusperintölain nojalla maksettaviin korvauksiin asettaen korotuspaineita korvauksiin ja rakennusperinnön hoidon avustuksiin osoitettuihin määrärahoihin (1,7 milj. euroa vuonna 2024).
- Rakennuksen omistajalla on rakennusperintölain nojalla oikeus saada rakennusten suojelusta aiheutuvasta haitasta ja vahingosta täysi korvaus valtiolta, jos rakennusta ei suojelupäätöksen vuoksi voida käyttää kohtuullista hyötyä tuottavalla tavalla.
- Korvauksen määrästä pyritään ensi sijassa sopimaan korvauksensaajan ja ministeriön välillä, mutta jos sopiminen ei onnistu voidaan asia saattaa lunastustoimituksessa ratkaistavaksi.
- Ehdotetut muutokset johtaisivat korvaustason nousuun sekä sopimalla että lunastusmenettelyssä ratkaistuissa tapauksissa.

Kiitos mielenkiinnosta.

Esa Pynnönen, ympäristöneuvos
Ympäristöministeriö
puh. 0295 250 386
esa.pynnonen@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

